

5. BIS history – the BIS and the Second World War (1939-48) / Bank for International Settlements [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bis.org/about/history_2ww2.htm.

6. BIS history – the BIS as a forum for European monetary cooperation (1947-93) / Bank for International Settlements [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bis.org/about/history_3emu.htm.

7. Statutes of the Bank for International Settlements of 20.01.1930 with amendments of 27.06.2005 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bis.org/about/statutes-en.pdf>.

В. П. Тичина¹

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СПІВПРАЦІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ТА РОЗВИТКУЗ УКРАЇНОЮ

Характерною рисою сучасного світового співтовариства є глобалізація міжнародних економічних відносин, а також взаємозалежність їх учасників. Унаслідок цього нею необхідною умовою реалізації економічного потенціалу будь-якої держави є її участь у діяльності світового господарства. Важливим елементом зазначеної системи є міжнародні організації, через які здійснюється міжнародне співробітництво в усіх напрямках [1].

Актуальність дослідження даної тематики визначається також сучасною практичною діяльністю України в міжнародних організаціях і перспективами її залучення до широкого кола співтовариств. Зокрема, про це свідчить закріплене у ст. 14 Конституції України положення, про те, що зовнішньополітична діяльність нашої держави спрямована на забезпечення її національних інтересів і безпеки шляхом підтримання мирного та взаємовигідного співробітництва з членами міжнародного співтовариства за загально визнаними принципами й нормами міжнародного права [2].

На сьогодні налічується близько 3 тисяч міжнародних міждержавних організацій, що регулюють різні сфери економіки, політики, культури, освіти, екології. Крім того, створено близько 20 тисяч міжнародних неурядових організацій. Так, за роки незалежності Україна стала членом

---

¹ Аспірантка кафедри міжнародного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

близько 100 міжнародних організацій, учасником майже 50 багатосторонніх економічних договорів, уклала та виконує більш як 2 тисячі двосторонніх угод, бере активну участь у роботі Конференції Організації Об'єднаних Націй з торгівлі та розвитку, Міжнародного торговельного центру, Європейської економічної комісії ООН, Багатостороннього агентства з інвестиційних гарантій, Світової організації інтелектуальної власності, Міжнародного агентства з атомної енергії, Програми розвитку ООН тощо [3].

Отже, Україна є членом багатьох міждержавних організацій, що для нашої країни має першочергове значення, оскільки від їх позицій багато в чому залежать сучасний стан і перспективи розвитку української економіки в цілому.

Однак, незважаючи на існування та діяльність такої значної кількості міжнародних організацій, глобальна фінансово-економічна криза 2008–2009 рр. виявила певну слабкість міжнародних організацій в її запобіганні та боротьбі. Це зумовило необхідність скоординувати зусилля урядів держав щодо подолання наслідків кризи, в першу чергу, це стосувалось реформування та діяльності міжнародних фінансових організацій.

Особливе місце серед яких займає міжнародна Організація економічного співробітництва та розвитку (далі – ОЕСР), яка була заснована 1961 р. на підставі Конвенції про створення Організації економічного співробітництва та розвитку. Вона стала спадкоємицею Організації європейського економічного співробітництва, що була утворена в 1948 р. для сприяння реалізації «плану Маршала». Нагадаємо, що цей план був спрямований на економічну допомогу США країнам Європи, що постраждали в наслідок світової війни [3].

З урахуванням членського складу держав цієї організації (на сьогодні до неї входить 34 найрозвиненіших держав світу) вона вважається «клубом багатих країн». За впливом ОЕСР належить до трійки провідних світових економічних установ, поряд з МВФ та Світовим банком. Результат діяльності ОЕСР майже завжди певний індикатор «самопочуття» міжнародної економіки [4]. Тому участь в ОЕСР відкриває для країни-члена великі можливості для рівного співробітництва з найбагатшими державами. Разом з тим, ОЕСР активно співпрацює з понад 70 державами-партнерами, які не є членами організації, у рамках спеціалізованих програм, міжнародних заходів тощо. Не є виключенням і Україна, яка хоча і не є членом ОЕСР, але активно взаємодіє з нею з огляду на значні

перспективи такого співробітництва. По-перше, посилений інтерес України до членства в ОЕСР обумовлений зростаючим глобальним характером її діяльності, що включає в себе аналітичну роботу урядів держав в різних сферах. Це й інвестиції, освіта, пенсійна система, екологія, державне управління, система медичного обслуговування тощо. Тобто членство в ОЕСР допоможе Україні більш ефективніше перейняти досвід провідних країн ОЕСР під час проведення власних економічних і соціальних реформ. По-друге, участь у програмах ОЕСР сприятиме розширенню та поглибленню відносин з іноземними партнерами в рамках інших міжнародних організацій, членом яких є Україна, оскільки більшість із них – члени ОЕСР. По-третє, перевірений, систематизований досвід, викладений у вигляді детальних рекомендацій, що значно спрощує його використання при побудові конкурентоздатної ринкової економіки. По-четверте, співпраця України з ОЕСР полегшує доступ до фінансування, сприяє залученню іноземних інвестицій, співробітництву в галузі сільського господарства, виробництва сталі, регіонального розвитку. По-п'яте, це розробка та реалізація конкурентної політики, удосконалення системи державного управління і самоврядування, реалізація політики стосовно малих і середніх підприємств. Крім цього, вступ до ОЕСР надає державі широкі можливості для впровадження досвіду провідних країн світу з питань, які мають для нашої держави першочергове значення, зокрема це питання боротьби з корупцією в органах державної влади та розробка державної політики щодо мобілізації вітчизняних ресурсів, у тому числі збір податків, вирішення питань, пов'язаних із системою податкового адміністрування.

Праця з цією міжнародною організацією була започаткована Угодою щодо привілеїв, імунітетів та пільг від 19.12.1997р., ратифікованою Законом України № 850-XIV від 07.07.1999р. [5]. З 2003 р. важливим механізмом координації співробітництва стає Координаційна рада у зв'язках з ОЕСР, спільні засідання якої проводяться на регулярній основі для обговорення актуальних питань двосторонньої співпраці. Відповідальним за співпрацю України з ОЕСР тоді було визначено Міністерство економіки України.

Простежуючи хронологію контактів між представниками ОЕСР та представників українського уряду та бізнесу, можна помітити поступове, але неухильне зростання кількості зустрічей. Крім цього, прийняті спільні нормативно-правові акти, які спрямовані на врегулювання відносин між нашою державою та ОЕСР. До 2010 р. були зроблені дуже важливі кроки

з поглиблення взаємної співпраці. Зокрема, на сьогодні Україна тісно співпрацює з ОЕСР в статусі асоційованого члена в рамках Комітету зі сталі, в статусі учасника (спостерігача) в рамках Комітету з конкуренції.

Починаючи з 2008 року, Україна отримала статус спостерігача Комітету з державного управління ОЕСР, Комітету з питань економічного і соціального розвитку на місцевому рівні ОЕСР і Робочій групі з питань розвитку малого та середнього бізнесу та підприємництва. Україна також бере участь в Антикорупційній мережі країн Східної Європи і Центральної Азії, Міжнародному транспортному форумі, а також є членом координаційного органу з питань дотримання Конвенції про адміністративну взаємодопомогу в податкових питаннях як учасник цієї Конвенції. Крім того, Україна застосовує такі інструменти ОЕСР, як Паризька Декларація щодо підвищення ефективності зовнішньої допомоги і Насінневі схеми ОЕСР [7].

Однак найбільш інтенсивні зрушення стали помітними в останні роки. Про серйозність намірів України співпрацювати з ОЕСР стало направлення у 2011 р. до Генерального секретаря Листа про приєднання України до Декларації ОЕСР про міжнародні інвестиції і багатонаціональні підприємства та про участь України в роботі Інвестиційного комітету. У 2013 р. Україна залучилася до роботи у Глобальному форумі з прозорості та обміну інформацією для податкових цілей в рамках ОЕСР. 06.02.2013 р. було затверджено План дій щодо поглиблення співробітництва між Україною та Організацією економічного співробітництва та розвитку на 2013–2016 роки, який започаткував проведення постійних консультацій з державами членами ОЕСР, визначення механізму співпраці та підтримки набуття Україною членства шляхом участі в комітетах та робочих групах представників наших державних органів влади [6].

12.03.2014 р. Рада ОЕСР прийняла рішення щодо поглиблення співпраці з Україною шляхом надання їй досвіду для вирішення існуючих питань у сфері державного управління держави та проведення необхідних реформ. 07.10.2014 р. було підписано Меморандум про взаєморозуміння між Урядом України та ОЕСР щодо поглиблення співробітництва (далі – Меморандум), що визначає пріоритетні сфери та форми співробітництва з ОЕСР на дворічний термін. Зокрема, у рамках цієї стратегії ОЕСР висловила готовність надавати подальшу підтримку в таких сферах як боротьба з корупцією, відновлювані джерела енергії і зелене зростання, покращення інвестиційного клімату та залучення прямих іноземних інвестицій, законодавства з питань конкуренції, системи державного управління і врядування, сприяння мобілізації внутрішніх ресурсів шляхом

удосконалення системи оподаткування та підвищення ефективності її управління тощо. Дорученням Кабінету Міністрів України від 28.01.2015 р. № 39774/9/1–14 затверджено План заходів з реалізації Меморандуму, координатором роботи по виконанню якого з боку Уряду України є Міністерство економічного розвитку і торгівлі [7].

Крім того, ОЕСР проводить регулярні експертні огляди у державах-членах і у виняткових випадках – країнах, які не є членами. Тематика дослідження стосується різних аспектів системи державного управління, експертної, енергетичної, аграрної політики, секторної конкурентоспроможності тощо. Так, відповідно до Плану заходів щодо реалізації Державної карти співробітництва з Організацією економічного співробітництва та розвитку на 2011–2014 рр., затвердженої Резолюцією Кабінету Міністрів України від 09.12.10 № 48171/11/1–10, та Постанови Кабінету Міністрів України від 13.09.02 № 1371 «Про порядок участі центральних органів виконавчої влади у діяльності міжнародних організацій», в Україні було проведено дослідження ОЕСР «Погляд на Уряд» («Governance at a Glance»). Дослідження було присвячено висвітленню експертної оцінки у сфері належного урядування та державного управління, аналізу активності уряду, його розвитку. Важливо відзначити, що включення України до дослідження «Погляд на Уряд» ОЕСР, значно посилює авторитет нашої держави на міжнародній арені, адже зазвичай країни спостерігачі не беруть участі у проведенні таких досліджень [9]. Так, дослідження «Погляд на Уряд 2013» присвячене гендерному підходу до реалізації кадрової політики на державній службі на центральному та місцевому рівнях. Слід відзначити, що урахування гендерних аспектів є важливим моментом під час удосконалення нормативно-правової бази України, адже це питання соціальної справедливості, вирішення якого необхідне для гарантування рівних прав і можливостей, забезпечення однакового ставлення як до жінок, так і до чоловіків [10].

Здійснивши загальний огляд нормативно-правової бази співробітництва України з ОЕСР, можна зробити такий висновок, що на сучасному етапі співпраця з цією міжнародною організацією має надзвичайно важливе значення з огляду на місце Організації економічного співробітництва та розвитку в міжнародних відносинах, правових можливостей які відкриваються перед державами що активно взаємодіють з нею. Наявна нормативна база з питань співробітництва України з ОЕСР переконливо свідчить про тенденцію до налагодження і поглиблення все тісніших зв'язків, закладення фундаменту подальшої спільної роботи,

що сприятиме наближенню рівня економіки, державного механізму України до рівня провідних країн світу.

Література:

1. Опришко В. Ф. Міжнародне економічне право / В. Ф. Опришко. – К. : КНЕУ, 2003. – 311 с.
2. Конституція України: затв. Законом України № 254к/96-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1996. – №30. – Ст. 141.
3. Козак Ю. Г. Міжнародні організації : навч. посіб. / за ред. Козака Ю. Г., Ковалевського В. В., Кутаїні З. В. – К. : Центр навчальної літератури, – 2006. – 483 с.
4. Левашенко А. ОЭСР в поисках нового инструмента для устойчивого роста: итоги Глобального форума 2015: эксперт Клуба «Россия – ОЭСР» / А. Левашенко; Всероссийская академия внешней торговли [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.oecd.ru/zip/global.forum.oecd_2015.docx
5. Угода між Кабінетом Міністрів України та Організацією Економічного Співробітництва та Розвитку щодо привілеїв, імунітетів та пільг, наданих Організації: затв. Законом України від 07.07.1999 р.№ 850-XIV // Відом. Верхов. Ради України. – 1999. –№35. – Ст. 301.
6. Про затвердження плану дій щодо поглиблення співробітництва між Україною та Організацією економічного співробітництва та розвитку на 2013–2016 роки: затв. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 06.02.2013 р. № 132-р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/132-2013-%D1%80>
7. Меморандум про взаєморозуміння між Урядом України і Організацією економічного співробітництва та розвитку щодо поглиблення співробітництва від 07.10.2014 // Офіц. вісн. України. – 2014. – №93. – Ст. 1077.
8. Співробітництво в рамках Організації Економічного співробітництва та розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/international-organizations/oesr>.
9. Копань С. Дослідження Організації економічного співробітництва та розвитку «Погляд на Уряд 2011»: Переваги для України / С. Копань // Вісн. держ. служби України. – 2013. – № 1. – С. 53–57.
10. Забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків у всіх сферах життя українського суспільства: дослідження Центра адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу 2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – www.center.gov.ua/.../ГЕНДЕР_АНАЛІЗ3.doc.